

Излази Суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НИЈОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
а годину 6 ф., на то год.
ф., на четврт године 1 ф.
50 новчића.
За све остале земље у
ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по-
годину 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Донеси пишу се уредништ-
ву. Рукописи се не враћају.

За «Глас» плаћа се
редом новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 6. Јула.

Кнез бугарски, Александар I., по-
што је у Цариграду походио султана,
ратрио се натраг и 25. пр. м. ступио
је у Варни први пут ногом у своју
нову отаџбину, којом ће од сад у име
и вољом народа бугарског
владати.

Кнез Александар био је већ и
Трнови, стародавнијој престоници
бугарској, гдје је положио заклетву
на устав, а одатле је кренуо у Софију,
гдје ће се довршити све остале спо-
љашње церемоније, које су скончане
интронизацијом новог владоца бу-
гарског.

Бугарска је дакле са свијема
атрибутима државнијем ушла у ред
европских држава.

Скаквим изгледом?

На то ће будућност најбољи
одговор дати. Међу тим, ми имамо
још вјере у лијепу будућност бу-
гарског народа и његове државе.
Данашњи кнез бугарски млад је чо-
вјек, по његова својства много хвале.
Без сумње, он много добре воље по-
ли са собом у нову отаџбину своју, а
и она, који су избору његовом кумо-
вали, пријатељи су искрени бугарском
народу, па се од њихове препоруке
не може друго што очекивати, него
да ће и у самој личности бугарског
неза бити угодна бугарским тежњама.

Кнез Александар, прије по што
негом ступио на земљу којој ће
и владалац, обихао је, без сумње
и савјету свога великог заштитника,
ве јевропске дворове, који су на
берлинском конгресу, с добром или
а лошом вољом, сугицали при ства-
љању нове бугарске државе. Колико
е из повиша докучити може, кнез је
угарски на свима дворовима оставио
пријатан утисак и вратио се у Бугар-
ску праћен симпатијама свијех вели-
ких сила. Према ми у практичној
политици много не цијенимо симпати-
је, које се освајају спољашњим лич-
ним утицајима, ипак за самога кнеза
много ће вриједити оно искуство, које
е сам лично прибрао при разијем
дворовима јевропским. Ту су му без
сумње удјеливани разноврсни савјети,
које ће он умјети поредити и од
вијех одабрати оно, што ће највише
појачати интересима бугарског народа
и његове државе.

Као што већ рекосмо, кнез А-
лександар млад је и пов човјек, и
колико се сада о њему лијепо говори,
и ће тек у будућности дјелима по-
вједочити да је истина оно што се
њему напред проносило. Ми му од
вег срца желимо не само да потврди
ијене гласове о себи, него и да их
адмаша дјелима својим, којима ће и
ебе прославити и народ свој усре-
тити.

Но ако је кнез Александар млад
пов човјек, бугарски је народ ста-
и наш познаник, који је с нашим
народом исту судбу дијелио кроз ви-
кове, а сада се као финике диже на
ов слободан живот. У бугарског на-
ода све су врлине, које народ један
одижу у данашњем вијеку, а највише
х крси: вредноћа и штедљивост. У
ога су народа те врлине, тај у мир-
ним временима има у себи самом
ајача јемства за напредак и сталан
азвитац. Ми смо видјели да су Бу-
ари тијем врлинама одржали себе и
од оковама ужасним јармом као
то је био турски; да колико ће им
ек вриједити те врлине сад, кад су
воји и слободни!

Гдје су те врлине, ту је и јак
едем и ограда против свијех превра-
а и переда, којима су обично из-

ложене младе и нове државе. Врије-
дан и радан народ бугарски не ће
допустити да му држава буде лопта
и играчка у рукама странијех интри-
ганата, а не ће допустити ни изнутра
да се по општој и заједничкој домови-
ни свијех Бугара разигравају и баш-
каре личне страсти појединаца, који
би можда хтели да ствар отаџбине
подвргну својим личним претесијама
и да се грабе и отимају о власт он-
дје, гдје је сваки позван да својим
силама служи својој постојбини.

Ми смо увјерени, да ће кнеже-
вина бугарска бити примјер доброг
реда. А да ће она напредовати, за то
нам јемче прије свега лијепе особине
бугарског народа. Већ сада, при са-
мом почетку, чисто чујемо, видимо и
осјећамо како се у Бугарској буде и
дижу нове снаге, како се на све стра-
не развија жива снага, како се све
креће што је до сад успавано, прет-
рило или притиснуто било, а свему
се даје правац општекорисни, спасо-
носни. Чисто осјећамо шум од крила,
којима размахује млади орао при по-
лету свом у висине.

Ми се овом полету само од свет-
срца радовати можемо, колико из
братског осјећања љубави и прија-
тељства према сродном нам народу
бугарском, толико и из сопственог на-
пог интереса. Јер бугарска кнежевина
ступа данас у један лапац са кнеже-
винама српским, и бојна линија јужних
Словена појачана је сада новим јед-
ним прирастом, који у колико је сам
јачи у толико смо сви скупа јачи.

Бугарска је кнежевина природни
савезник наш. Том савезу не треба
писмене потврде. Њега је, без пера
и карте, створила заједничка прошлост,
њего категорично ниште заједничка
будућност српска и бугарска, зајед-
ничке тежње њихове, које иду напо-
редо к једном циљу и које се никад
сударити не могу: к слободи потпуној
српског и бугарског народа. Нека
људи неразумни, звали се они и ви-
соке дипломате, и људи стојећи у
туђој јужним Словенима непријатељ-
ској служби рију и спују колико
хоће против слоге српско-бугарске,
труд ће им бити посве узалудан, јер
та слога почива на темељу, који се
не може разорити тренутним распо-
ложењем ове или оне владе, овог или
оног интриганта. Темељ је тај: зајед-
нички интерес, а такви темељи обич-
но су стални и поуздани.

Ми желимо своме савезнику:
братском народу бугарском, да се што
прије на ноге подигне и што боље
оспажи. Снага његова и наша је сна-
га, као што је и наша моћ његовој
сопственој прилог. Служимо један
другоме у духу љубави и братства,
па ће нам свјема бити добро, а не-
пријатељи наши пред нама ће се по-
низити.

У то име шаљемо с Довћена
братски поздрав народу бугарском и
честитамо му ступање на пријесто
његовог кнеза Александра I.

Што се овјем обраћамо другом јед-
ном братском нам народу, народу хрват-
ском, имамо за то особити разлог.

Појави, које смо тако рећи овјех
дана имали прилику да посматрамо у
Хрватској и Далмацији, тако су природе,
да с обзиром на заједничке интересе срп-
ског и хрватског народа не можемо
преко њих оком прећи.

Ми се овјем налазимо на страни и
подаље од оне арене на којој борци у
жестини борбе изгубе често памет и добар
ничим непомућен вид, па не могу да имају
право мјерило за оцјену својих и туђих
дјела. Ми са висине, до које не допире
хука и бука распаљених страсти, можемо,

при једнакој љубави к једнима и другима,
хладније и беспристрасније да судимо о
дјелима и људима, па за то се надамо да
суд наш заслужује, ако не да се уважи,
оно бар да се саслуша.

Да смо ми искрени пријатељи Хрва-
тима, то немамо тек нужде доказивати.
Ми смо то не једном посвједочили, и то
нам је не један пут с хрватске стране
потврђено. Ми ћемо и у напредак, ма
каква пјену усталасане страсти с једне и
с друге стране изабацивале на површину,
остати стални и искрени пријатељи Хрва-
тима, јер наше је најдубље освједочење,
да, пријатељујући Хрватима, пријатељујемо
себи самим. У том освједочењу не могу
нас поколебати појави, који свој извор
имају у незрелости или страственој за-
слијепљености појединијех људи или баш
и самијех партаја, јер смо увјерени да ће
и тих појава нестати, чим зрела памет
сједне на пријесто с којег ју је стјерала
слијепна страст и дјетињаста неразбо-
ритост.

Да се у аустро-угарској монархији
краљевина хрватска оспажу и у границама
темељних закона исте монархије од сваке
спољашње и унутрашње зависности осло-
боди и свим оним атрибутима, које јој
пено државно право ујемчује, снадбје, —
то је задатак, који мора бити под једнако
свет не само Хрватима него и Србима
у тој краљевини, и Срби не смију заостати
поза Хрвата у ревности својој, да се тај
задатак што потпуније и свестраније из-
веде. Сваки појав, који би поједао од
Срба а смијерао би на то, да се хрват-
ска краљевина и хрватско државно право
ослаби, морао би се строго осудити, јер у
снази те краљевине и тога права лежи и
наша снага, лежи један добар дан зајед-
ничке снаге свих јужних Словена.

То претпоставивши као становите
неприкосновено, допустите нам браћа
Хрвати да сада медаљу обрнемо; допустите
нам у толико прије, што се пријатељ с
пријатељем свагда мора искрено и отворено
разговарати.

Ако Хрвати — о чему сумње бити
не може — имају право захтијевати од
Срба у име патриотске дужности, да војују
за хрватско државно право и да помажу
хрватској краљевини да се окријеши и о-
спажу, немају право, и чине и себи
и Србима криво, кад ништа од њих
да им помогну издати хрватску др-
жаву на рушевинама српске народ-
ности. По ту цијену нигда и никоја
хрватска странка не ће паћи Србе
у својим убојним линијама.

Да Хрвати не само Србима него и
себи самим шкоде, кад те од Срба захти-
јевају, мора увидјети сваки зрп и разбо-
рит човјек. Хрватском државном праву
не пријети никаква опасност од Срба, на
против оно у Србима, при паметној и му-
дрој политици, може да нађе своје најжив-
ље браниче, свој најјачи ступ. Баш и
кад би могло бити да се сви Срби у Хр-
ватској краљевини сатру, тијем ништа
не би добило хрватско државно право, јер
нијесу међу Србима његови парци него
на другој страни. На против, ко у тој
краљевини руши српску народност, руши
један елемент, који је, при паметном др-
жању са стране Хрвата, свагда давао
снагу Хрватима и помагао им против за-
једничких противника, дакле обара и саму
снагу Хрвата. Кад то Хрвати чине, онда
они сами себи шкоде, а то је оно што смо
хтели доказати.

Да пак Хрвати то чине, имамо то-
лико жалосних доказа. Док је бан Раух
сједно у Загребу на банској столици, Срби
су у Хрватској савјесно испуњавали своју
патриотску дужност, војујући заједно с
Хрватима за државно право хрватске
краљевине а против човјека и системе,
која је то право много тежњавала. Хр-
вати ни данас не могу одрећи Србима
да нијесу чинили што им је патриотска
дужност налагала. Они су се борили за
државно право хрватско, сједне стране с
тога што је то била дужност сваком свјес-
ном грађанину хрватске краљевине, с
друге стране с тога, што су од људи, с
којима су тада у једном реду стојали, и-
мали право очекивати, да не ће супрм њих
пасти у исту погрешку, у коју је падала
тадашња влада хрватска, т. ј. да им не ће
одрицати народност њихову, на против да
ће српска народност у њима наћи своје
најлепшеније браниче и подучираче.

На како се грозно преварише!

Кад човјек само узме новине хрват-
ске из онога доба, па их пореди са да-
нашњима, каква грдна разлика! Тада у
претходницима «Обзорима» и у «Народ-

ном Листу» у Задру одјекиваху ступци
од имена српског, од народности српске,
која се у хрватској краљевини по свуда
признавала и поштовала, а изван те кра-
љевине од свијех нападача бранила и у
заштити узимала.

А сада?

Сада тај исти «Обзор» јавно испови-
једа, да нема Срба у троједној краљевини,
а «Народни Лист» задарски рече не давно:
да је «Српство у Далмацији на врби сви-
рала» — да и не говоримо о хрватској
«Слободи», којој је Српство «гадно, гнусно,
огавно, смрдљиво, рокућа масина» и т. д.

Шта је свему томе пошљедица?

То видимо данас!

Хрватска народна странка, дошавши
на владу, учини грдно погрешку тијем,
што је отворила рат против Срба, а паметно
би било да је што јаче Србе к себи приг-
лила и с њима заједно као и дотле стоја-
ла на бедему против сваког који би напао
на државно право хрватско. Дигнувши
хајку против Срба и против свега што
се српским именом зове у хрватској кра-
љевини, Хрвати су са свијем отуђили
Србе од себе, а тијем су и своју снагу
знатно ослабили. Ко сам своју утробу
раздира, не може бити јачи но слабији
према другому.

Може ли се замјерити Србима, што
су се у Хрватској отуђили од своје нај-
рођеније браће, од Хрвата?

Срби су с најбољом вољом и с ве-
ликом радошћу поздравили ново стање
ствари у Хрватској. По кад су мало по
мало почели опајати, како је хрватска
народна странка свој нови положај поче-
ла употребљавати против српске народно-
сти, тада су Срби почели хладјети. Кад
се доцније од стране Хрвата поче водити
све отворенија борба против свега што је
српско, кад се поче одрицати народна ег-
зистенција Србима и српској народности у
Хрватској, кад се поче брнати име срп-
ско у свој Хрватској *), кад се новим за-
коном школским све школе српске пре-
творише у хрватске, кад се ћириловско
писмо изабаци из свијех официјалних хрватске
краљевине, кад се начином денуцијантским
затвори учитељска школа српска у Па-
крацу, кад се у Хрватској запевше многи
одлични Срби због сумње да би могли бити
на помоћи Србима у рату њихову против
Турака — тада се преврши мјера небрат-
скијех мјера, и Срби изидоше из табора,
у ком не могуће више видјети своју бра-
ћу него своје гонитеље.

Што је у Хрватској чинено у већим
размјерима и силом власти, коју су Хр-
вати употребљавали против своје браће,
у чему им нико није сметао, јер је то го-
дило онијема којима су подједнако мрски
и Срби и Хрвати, — то је исто у ма-
њим размјерима чинено и у Далмацији.
«Народни Лист», који се добрим дијелом
помоћу Срба испео на своју данашњу ви-
сину, заборави на брзо да има Срба у
Далмацији, и истом сада, кад мисли да
му је дошла добра згода да може Србе
називати «издајцима, гадом и Бранкови-
ћима», — сада су му они опет Срби, а до
сад их је називао «грчко-источњацима»,
именом које мора вријеђати свакога Ср-
бина, јер је састављено од имена, која под
једнако не приличе Србима, почем они нит
су «Грци» нит «Источњаци».

Кад су то, и још много друго видје-
ли и искусили Срби далматински, и кад
им је у брк рекао «Народни Лист»: да
је «Српство у Далмацији на врби сви-
рала», тада се није могло друго што очеки-
вати но да ће исти Срби иступити из ко-
ла људи, који их називају «грчко-источ-
њацима» и који исповиједају «да је Срп-
ство у Далмацији на врби свирала».

Исти узроци и исти појави, како у
Хрватској тако и у Далмацији.

А сад ево, на жалост, видимо и исте
пошљедице.

У Хрватској Срби не ће више да се
одушевљавају за приједињење крајине
краљевини хрватској, а у Далмацији при
изборима за царевинске вијеше пада др.
Клаић у српском изборном срезу, а бира
се др. Иванић уз програм, у коме се зах-
тијева, да се Далмација не придружи кра-
љевини хрватској.

Услијед овјех појава диже се у Хр-
ватској и Далмацији читава граја против
тамошњијех Срба. У Хрватској се износи

*) Сам «Обзор» показао је у том ремек,
кад је, прештампавши наш чланак из бр. 5. «Гла-
са Црногорца», свуда изоставио ријеч «српска».
Дакле ту ријеч не трпе Хрвати ни у Црној Гори,
а не само у Хрватској! И још тражи «Обзор»
доказа, кад му се каже да је прекинуо вјерном
спрам Србаља!

биједи на некаку «ерска» пропаганду» у Крајини; у Далмацији опет «Народни Лист» тоном и језиком, који је обичан по крчмама а не у једном озбиљном листу, доикује Србима задарско-бенковачким: Бранковићи, надијаче смрдљиве, гадови, подле кукавице и т. д.

На што толика граја? Tu l'as voulu, George Dandin! — могло би се рећи Хрватима у Хрватској и Далмацији. Што сте сијали, то ево сада жњете. Сијали сте вјетар, ето вам сада буре па је жањите. Како можете захтијевати да вас воле и да пристају уз вас они, које ви мразите па дна душе и које одбијате од себе? Како се могу налазити у вашем табору Срби, којима ви име бришете, народност одрицате, школе затварате, којима одличне жуде апсите, које смрдљивцима, гадом и рокућом пасмином називљете? Зар може бити Српство у вашем табору, кад је оно «на врби свирала»? Што проклињете сада та «свирала», кад су она «на врби»?

На кривом сте путу, браћо, вјерујте нам, но обрните док је вријеме. Измиристе се лијепо с браћом, који су вам од потребе, који вам могу подићи снагу кад су с вама, и који вас могу ослабити кад се одлуче од вас. Вама је од потребе да сте што јачи изнутра, а јачи можете бити уз Србе, не без њих или против њих. Срби имају своје осигуране стожере, а вама је у тјескоби њихова помоћ најближа. За то је не одбацујте од објесте, јер може доћи вријеме да је потражите па је не ћете наћи. У вашој домовини Срби не траже никаквог посебног политичког положаја, они су готови вјеровати за ваше државно право, они су вољни пазити на интересе ваше краљевине, али под тим условом, да им не дирате у народност и све што је с њом скопчано. Признајте у Хрватској и Далмацији Србима што је ерско, па је мир и слога ту.

Ви сте тај услов дужни испунити. Иначе, ако ово овако и даље потраје, ви ћете разаравајући Српство у Хрватској разорити саму Хрватску.

До душе, у историји има примјера да су многи од објесте својој рођеној отаџбини дошли главе. Да ће се Хрвати до тог степена заборавити, то нам не допушта вјеровати њихов бистар ум и жарка љубав к домовини.

Дакле мир са Србима!

Изјава д-ра Г. Иванића,

на основу које оброчачки и кистањски ерски бирачи даровали су му своје гласове за заступника на царевинско вијеће дана 7. Јула 1879.

II. II. госп. бирачима оброчачке и кистањске општине.

Мој избор за заступника спољних општина Задра-Бенковца условљен је гласовима бирача оброчачке и кистањске општине.

На темељу устмених договора, ја се потпуно надам, да ће гласови бирача оброчачке и кистањске општине мени даровати бити, те да ћу ја, добивши уз друге гласове којима располажем закониту вјешћу, мјесто заступника спољних општина Задра-Бенковца у царевинском вијећу узети моћи.

Ако ми бирачи Оброчца и Кистања стварно своје гласове дарују и тиме омогуће мој избор, — ја им, у име обвезе од моје стране, овим свечано изјављујем, да ћу као заступник на царевинском вијећу, стојићи чврсто на темељним уставним законима наше монархије,

а) настојати својим заступничким гласом у свакој прилици да ерска народ-

ност у Далмацији свечано признана буде потпуно равноправном са другим народностима наше краљевине;

б) улагати свој заступнички глас, да законито остварење добију праведне жеље мојих оброчачко-кистањских бирача, да ерски језик и ерско писмо буде уведено као главни науковни језик и писмо у свима школама, које су у мјестима наше краљевине, гдје већина Срба станује.

в) Признавајући, да су моме избору највише Срби допринијели и да су исти Срби на тај корак се одлучили, што им је са хрватске стране опасност народном имену пријетила, обавезујем се, да ћу при свакој згоди, било у случају сукоба са хрватском странком, било независно од њих, настојати, да од свакога признана и поштована буде ерска народност у нашој краљевини, и напротив, својим гласом просвједовати у свакој прилици, кад би се хтјело негирати биће те народности или вријеђати значај њезин.

г) Најпосле се обавезујем, да ћу својим заступничким гласом одбијати сваки покушај, који би се учинио за саједињење далматинске краљевине са краљевинама Хрватске и Славеније; — у случају, кад би наша монархија посједовале земље Босне и Херцеговине анектирала, противи се, да једна или друга од истих земаља, било посредно или непосредно, буде саједињена са земаљама угарске круне, напротив, у реченом случају настојати, да Далмација, Босна и Херцеговина у једно тијело саједињене, остану придружене земаљама Цислајтаније.

Ову моју изјаву затврђујем ријечју поштена човјека.

У Задру 6. Јулија 1879.

Др. Г. Иванић. с. р.

Г. г. етубовима „Народног Листа“

у Задру.

Ријечи у уводном чланку Вашег листа бр. 53. управљене на Србе Буковчане што нијесу Вашег предложеника бирали на царевинско вијеће, огорчиле су сваку ерску душу, изазвале негодовање у ерцу свакога Србина, па и сваког свјесног и поштеног народњака Хрвата.

Ми, њихова браћа по имену, мислима и политичком начелу, не можемо иначе, по да против тијех изрази свечано протестујемо и да се с њима као икада у злу и добру здружимо, те да заједнички изађемо на поприште, да бранимо наше поштене, наше начело, наш опстанак свјесно и племенито, а никада лудо и протачки.

Господо око «Народног листа»! Како гођ Ви мислили, у Далмацији има Срба. Они су вагда чували па и данас чувају своје поштене, бранили и бране свој живот, чували и чувају целокупност свог земљишта, политичку независност и слободу своју. Ви с вашим гласилом устадо-сте и целокупност им земљишта окрписте, независност им озлиједиште, слободу увриједиште, те није чудо ако они данас устају против Вас, да извојште на темељу опстојећих закона права која сте им неправдом одузели.

Господо «Народног Листа»! Ваша прећераност довела је Србе Буковчане да Вашег предложеника не приме, као што не ћемо ни ми, ако се не промјениште, него ћемо као и они дружити се с онима, код којих налазимо све оно што нам Ви на жалост одузисте. Хрватска запешеност заслијепила Вас је, те не можете гледати Србе у Далмацији; хрватска прећераност оглушила вас је те не можете слушати ерско име и ерско слово; хрватска тврдокорност замијемила Вас је те не можете проповједати слогу и љубав

здрављање је знак пријатељства и добре воље између човјека и човјека.

Обично се људи здраве кад се срету и кад се праштају један од другог, и то је обичај од старине. Поздрави су код разних народа врло различити и у сваком поздраву има нешто карактеристично, нешто особено, чим се сваки народ одликује и дијели од другог. Сваки народ има у поздраву свом своје обличје. Поздрав «Bon j ur, monsieur» показује ти Франца, «Good morning, Sir» Инглеца, «Felicitee notte» Талијанца, «uten Tag» и «Ihr Diener» Нијемца, «Grüss di Gott» Швајцарца, «I küss die Hand» Аустријанца. Скоро сваки народ има у том своје народите особине, и врло често се десити може, да се код једнога народа баш оно сматра за највећу погруду и понижење што је код другог највиша учтивост.

Стари Грци поздрављали су се при сретану и разласку ријечма «Хајре», што ће рећи на ерски «Весели се!» Стари Римљани при сретану рекли би један другом «Аве», т. ј. «Да си ми поздрављен!», а при опрштају: «Вале!» т. ј. «Остај здраво!» Код старијих Жудија обично су знаци и пријатељи узајамце љубили један другог у руку, главу и плећи. При том су говорили: «Шалом леха!» т. ј. «Мир с вама!» О Францима прича стари списатељ Агатија Схоластикус (око 550 послје Христа), да је у њих био обичај, кад се срету, да се из главе ишчупа по једна влас и преда се оној особи, која се хоће да поз-

међу једноплеменом браћом; на концу велика хрватина ерце вам је и душу присвојила, да већ мјеста не налазе ерско Вама браћа под једним племеном.

Господо «Народног Листа»! Спомени-те се оног златног времена, када се у Далмацији будила народна свијест, када се извојевала већина у сабору нит хрватска нит ерска, но чисто народна. Је ли тада ваше данашње прећераности било? Хрвати и Срби узајамно су се поштовали, љубав укаживали, у опасности брацку руку пружали једни другима. Тада сте Србе признавали, данас су за вас сви помрли. Тада нијесте могли без њих ништа започети а још мање свршити. А данас? Ето Срби Буковчани дадоше вам примјера, а таквих још ће бити, устарајте ли у на-вици. Ваша несталност прам Србима показала је да! Вас је онда вођила она варе-ка: «О Турчине за невољу куме» дакле неискрена сућут, небрацка љубав.

Господо Народног Листа! Ваше је гласило одавна странпунство окренуло. Просвјед ерских и хрватских ђака Градачког и Бечког свеучилишта још није у заборав пао, а сваки се дан можемо увјерити, да не брани једно чисто народно начело, но себичне користи, личне напоре, па је вријеме дошло да сам себи очита свједоубу сиромаштва, изгубивши своју перјаницу при зајдним изборима, у којима Вам Срби Буковчани показаше да Срб још живи, да је јунак. —

Господо Народног Листа! Уводи тај Ваш чланак увриједио је све Србе и раз-мислио чвор који нас је с Вама везао. Што сте одавна мислили а из ваше се-бичне користи мучали, то сте данас јавно изrekli и обећали да ћете још рећи. Врло паметно и похвално! Одавна смо ми то жељели, да лицемјерство на страчу баците и да нам јавно кажете, да нам о глави радите, што смо до данас тек сум-њали и пред очима имали народну изреку: Брат брата до јаме води али га у њу не бади. То Ваше ријешење врло нас је обрадовало, јер ћемо с Вама бити на чисто, Ви прећерани Хрвати; а ми Срби увјек браћа умјерених Хрвата у Далмацији, о-дазивати ћемо се Вашим нападањима, не по Вашем калупу, но сасвим бестраствено и мирно, као што смо у добар час запо-чели, па нека нас свијет суди.

Господо Народног Листа! Одобривши пошљедњи чин браће наше Буковчана, овим Вас позорне чинимо, да докле гођ Вашем гласилу други облик и правац не дате, докле гођ на кормилу народне стран-ке у Далмацији не буду стојали људи значајни, братољубиви, љубитељи слоге и јединства, бранитељи далматинских Срба и Хрвата, с вама нећемо дијелити ни зло ни добро, но свак за себе, те ко боље мо-же, да му Бог поможе. За свако зло које с овог опјењења случајно буде, вас ћемо кривцима називати, јер сте нас ви до о-вога довели и повода нам дали, да у нама крв прекипи и да до ове крајности до-ђемо, које смо се одавна чували као жи-ве ватре.

Господо Народног Листа! Чекамо вас на биљегу без пушке и без оштра мача, но с оружјем петице, да видите, да Срб још живи и да је јунак.

Котор, 3. Јулија 1879.

Срби Которани.

Политички преглед.

Кнез бугарски Александар I. имао је био стићи у Варну 24 пр. м. у 11 ура прије по дне, но јак вјетар спријечио му благовремена долазак, те су се у то доба бродови «Константин» и «Владимир», на којима се возно, тек појавили на ви-дику. Варош је била сва искривљена заста-вама и цвијећем, народ у свечано рухо

драви; ко је пак пао у њихово роштво, тај је морао сву своју кошу ошпишати и предати свом господару.

Поморски народи, који много по мо-ру путују, као што су Инглези, Швеђани, Данци и Холанђани, обично при растанку кажу онима који на море полазе: «Бро-дите здраво!» Руси више моле, те веле: «Прости!» или «Прощај!», што ће толико рећи колико: молим те не замери ми ако сам ти чим био досадан. Пољаци онемо, који полази, обухвате кољена, за тијем га пољубе у плећи и реку му: «Бивај здрав!» Исто тако Словенци: «Здрав остане!» или: «Бог те живи!» Становници старога Фри-сланда, кад се срету, рећи ће један дру-гом: «Да си ми здраво, племенити госпо-дару, који си слободан!» Здрављање Ара-па гласи овако: «Салем алејкум!» т. ј. «Мир с вама!» и при том Арап стави дес-ну руку на лијева страну груди. Отпо-здрав им гласи: «Алејкум есалем!» т. ј. «е вама нек је мир!», а стари Арапи још ће придодати тијем ријечма: «и милоет божја и благослов». Ако Арапи ерету зна-це у пустињи, близу брјеге Синаја, или на путу у Мисир, онда ће се десет пута ручити с њима. Сваки пољуби своју ро-ђену руку и вагда ће се нова запитивати знања: «како ти је? како се находиш?» Јеменски Арапи, који се цијене као фини људи, кад се срету праве силне компли-менте. Сваки се тако постави, као да хо-ће другом да пољуби руку, а с почетка пиједан не хоће то да допусти. На покон допустити које старије и одличније лице иза

обучен. Осам бугарских топова, постављених на обалу, дадоше први поздрав, на што отпоздраве топови с «Владимира». На пра-стану очекивали су кнеза кнез Дондуков са својим штабом, неколико генерала, гувернер, власти и заступници варошани. Око 12 ура кнез Александар ступи на бу-гарску земљу, и опет рикну топови с о-бала и с бродова. Александар I. био је у народном бугарском одјелу обучен и по-здрави највише кнеза Дондукова, за тијем гувернера и начелника од Варне. Дјевој-чице предаваху кнезу цвијеће, Руси и Бугари викаху: ура! Грци и Турци сто-јаху мирно. На пристану био је ударен диван шатор, гдје су на вратима стојале у бијело обучене дјевојчице, с којима се кнез врло љубазно разговарао. Иза тога узајахо је на коња и с пратњом својом пројездио кроз окићене улице и многе славолуке. Кнез је ишао у бугарску цркву, гдје га је чекало свештенство са митро-политом на челу. Кнез је примио благос-лов митрополита и онда ушао у цркву, гдје је служена служба; руски војници чи-нили су почаст пред црквеним вратима. Из цркве отишао је кнез у стан, који је за њега спремљен био и пред којим су стојале руске почасне страже. Тада су се пријављивале многобројне депутације, које су дошле из Букарешта, Тулче и Мачина да поздраве кнеза. У шест ура по подне био је објед; у вече освјетљење; бенгалске ватре горјеле су свуда; стан, гдје је стојао кнез, био је непрекидно опкољен многобројним свијетом, који ви-каше: ура! и живио! Кнез се указа на балкону и узвикне: «Да живи моја отаџбина Бугарска!»

Кнез је из Варне сјутрадан отишао у Русчук, гдје су га исто тако свечано дочекали, а прекојутра, 26 пр. м., стигао је у пет ура по по дне у Трново. При уласку у Трново биле су намјештене многе тријумфалне капије, код којих кад је кнез дошао сисао је с кола. Он је носио на себи генералску униформу, која је покри-вена била високим орденима руским, пруским, белгијским, талијанским и ау-стријским. По стародавном словенском оби-чају кмет варошки позно је пред њега хљеб и со, од чега је кнез окусио, а е-зарх га је поздравио сходном бесједом, на коју је кнез бугарским језиком одговорио што је Бугаре много обрадовало. Кнез је за тијем посред многобројног народа цреште ишао у општинску кућу гдје је за њега стан припремљен био. Те исте ноћи десла се око по ноћи несрећа у Трнови. На једно 200 метара од стана кнежева букнула је велика ватра, која је цијелу ту ноћ трајала и преко 50 кућа уништила, којим је приликом и пет војника изгорјело.

Из Трнова јавља се од 27 пр. м. да је тога дана у присуству народне ску-пштине и главних консула великијех сила кнез Александар свечаним начином по-ложи заклетву на бугарски устав. Из Тр-нове полази кнез у Софију, гдје ће оче-кивати да му се из Цариграда пошље ин-веститурни ферман.

Бугарска народна војска добро на-предује. До сад већ има добро извјеша-них 45.000 момака.

У Румуњској *

данас је на дневном реду питање жудијско, које тамо пријети да велике заплете донесе. Као што је поз-нато, заступници великијех сила, који сто-је у шпагу богатијех жудија, нијесу на берлинском конгресу никоме тако вољно приклонили своје ухо као жудијама, и до-су одбили најправедније захтјеве других народа који су крв своју пролијевали за своју слободу, дотле се с највећом гото-вошћу испунили жеље Жудија, чим су их дозвали. И тако по жељи Рочилда велико

дугог смицања раменима, да га друга пољуби у прете. Одличнији Арапи, кад се срету са себи равнима, грле се и дотичу се образом о образ; женску пак поздра-вити, или макар само и погледати на со-каку, то је срамота.

Дубље у Азији придаје се поздраву много јаче значење него у осталијем зем-љама, шта више, тамо се сматра као пра-во злочинство кад се ко ма и најмање огријени о земаљски адет, који у том по-гледу влада. Кнези просто климају гла-вом, прекрсте руке и шупкају један дру-гом неке пријатељске ријечи. Како ће је-дан другог поздравити и отпоздравити, то је све на длаку прописано у кинеском требнику. Ту се тачно одређује број, ко-лико ће се поклона учинити, колико пута кољено пригнати, колико пута обрнути на лијево и колико на десно, колико пута поклонити се пред столицом на којој се од-да, на пошлетку одређује се и нијема ми-мика којом се немо нуди да уђе у кућу. На сва ова правила пазе се најтачније, не-само по варошима него и по селима. Шта више, и странци морају пазити на ова пра-вила и владати се по њима, ако не хо-ће да зло прођу.

Код становника Борнуапских, кад ко-доје њеком у кућу, најприје ће у име поздрави уштити домаћина: «Како ти је кожа?», на што ће овај одговорити «Ха-ла Богу!» и тек онда благодари госту на питању. У средњој Африци адет је општи, да сваки, кад поздравља Маја (Султан) мора, чим га сазна, пасти на трбух, узети

Листак „Гласа Црногорца“.

КАКО СЕ НАРОДИ ЗДРАВЕ.

Сваки дан видимо обичај у људи, да се здраве кад се срету.

На што је то и мора ли то бити? Не би ли све једно и не би ли можда и бо-ље било, кад би људи пролазили један мимо другог а да се и не поздраве? Шта ја имам од тога, ако ће ми ко назвати добар дан и добро вече, и шта он има од тога ако га ја отпоздравим? Или шта би мени зло било ако ме не би нико поз-дравно, и ако ја никоме не бих вратио поздрав?

Пичије «добро јутро» и ничије «добро вече» не ће и не може мене сачувати ода-зла, које ће ме тога јутра или те вечери снаћи из узрока непредвиђенијех или и предвиђенијех. За то би излишно било здрављати се.

Но ипак, као у свијем стародавнијем обичајима, тако и у овоме, лежи неки дубоки смисао. Значење здрављења даје се најтачније извести из своје негативне стра-не, т. ј. из узрока, због којих се људи, који су се од прије здравили, сада више не здјаве. Најобичнији спољашњи знак, по ком се познаје да се између два од прије спријатељска човјека заматло неспријатељ-ство, то је: што више један другог не поздравља. Кад почне један поред другог пролазити као мимо турско гробље, онда е то знак да се ти људи не маре. Дакле

силе одлучише, да ће се Србији и Румуњској само онда признати независност државна, ако удијеле потпуну равноправност свијем жудијама у својој земљи, на онима који се у њу истом доселе. У Србији имаће тек велика скупштина да ријеши ово питање. У Румуњској оно је већ дошло пред скупштину и како видимо, родило је тим плодом, да је скупштина одбацила приједлог владин и да је ушлеђ тога влада поднијела оставку, коју је кнез примио.

До сада није познато, какав је приједлог влада Браћанова поднијела скупштини, но биће без сумње такав који подоста угађа жељама јевропских сила у овом несретном жудијском питању. Зна се, да су поједини посланици више приједлога поднијели скупштини, којима се ишло на то да се Жудијама никако не удијели равноправност, но влада је румуњска свагда изјављивала да те приједлоге не може примити, и за случај да би их скупштина усвојила, влада је пријетила својом оставком и интервенцијом великих сила.

Мора бити да је тај случај сада наступио, кад је влада поднијела оставку. Но тијем тешкоће у Румуњској нијесу ни најмање отклонене, на против оне су се повећале, јер тешко је у Румуњској саставити икакво министарство, које би у стању било да ријеши жудијско питање. Консервативно министарство мање је но икоје друго способно да га ријеши. У осталом, иза примљене оставке данашњег либералног министарства румуњског морала би се и сама комора разријешити, а шта ће послје тога шлефовати, то је тешко предсказати. На сваки начин, јевропске силе створиле су Румуњској као и Србији велику неприлику с тим жудијским питањем, и у мјесто да су оставиле сами-нијем тим државама да га временом мирно и постепено ријеше, оне су им га силом наметле и под пресијом наваљују да се оно ријеши прије времена, а тијем су унијеле тамо клину вјечитом трвењу, које ће узнемиравати тамошњи народ и сметати мирном развјету и напретку оних земаља. Али шта је стало тамо неким до мира тих земаља, само кад су саслушане жеље Рочилда, њиховијех вјеровника.

У Немачкој почиње се бистрвити нова ситуација. Кнез Бисмарк са свим је обрнуо леђа либералцима и очитао им је у једној од пошљедњих сједница немачког сабора лекцију, која се ријетко кад чује из уста министра. Бисмарк, кад држи да треба да је отворен, он је то до крајности, као што је овом приликом показао. Он је од прилике ово рекао либералцима: «Има 18 година како ја радим на уједињењу независне Немачке. Вашу теорију ја не разумијем. То што хоће државни устав и што се хоће у приједлогу Франкенштајновој разликује се једно од другог тако као шпја и врат. Шта хоће опозиција? Напредњачка партаја никада није имала позитивне мисли. Сав немир у земљи долази од напредњачке партаје и њених приврженика. Ето г. посланик Рихтер хтио би мене да обори; ако му то пође за руком, ја ћу се послје трудити да се с њим сирџајем. Кад се сјетим на потоне петролејашке говоре, онда морам рећи да се ти говорници ни најмање не разликују од социјалних демократа. Често су мојим дјелима приписиване свакојаке побуде. Час су ми пребацивали да сам ратоборан, час опет да сам реакционаран. Све је то погрешно. Ја сам од вас очекивао само више добре воље. Моја господо, у Немачкој је још јако укорјењено

династичко осјећање, и том осјећању одговара приједлог Франкенштајнов. Ја сам свагда био тако јако заузет за јединство Немачке, да бих ја послје 1866 одмах увео био диктатуру у Пруској, кад бих нашао да би се тијем дошло до јединства Немачке. Ја сам се онда помирио с либералцима напесавши тијем многе увјере својим консервативним пријатељима. Од то доба мене су либералци често каменали, и у скупштини и у штампи. Сад су ме оставили са свијем на цједилу, и с тога се ја обрћем онима, који ми што пружају. Приједлог Франкенштајнов не штети царство ни најмање. Ви имате врло скучен појам о царству, — царство није само цар и немачки сабор, царство је немачко савез између краља пруског и осталих немачких владалаца. Ја сам готов да са свјема владама идем оним путем куд сам ударио, не марећи хоћу ли пожњети љубав или мржњу.»

Иза овога Бисмаркова говора, који је примљен као отказ либералној партаји, говорили су још неки либералци, нарочито Ласкер, који рече Бисмарку, да је он својим понашањем одбио од себе либералну партају, но да ова за то не ће пропасти јер ће се тек сад збити у гомилу. «Влада — рече — дијели се сада од нас и нашла се на друге. Ми останемо вијерни либералним начелима. Доћи ће и наше вријеме, јер и тако се канцелар ни с ким дуго подносити не може.»

При гласању примљен је Франкенштајнов приједлог са 211 против 122 гласа. Бисмарк се дакле од сад нашла на консервативце и клирикалце. Том обрту има се приписати, да су одступили тамо неки министри, а нарочито министар Фалк, кога је Бисмарк жртвовао поновима, јер су га они највише мрзили.

Да су избори за царевинско вијеће у Аустрији довршени, то смо у прошлом броју јавили. Сада свака партаја прави биланцију о својој радњи и предрачуна за идну парламентарну кампању. Уставовјерна немачка партаја поражена је највише; она се све до пошљедњег часа надала, да ће на царевинском вијећу имати бар колику толику већину, али сад јој и та нада ишчезла, јер рачун гласи друкчије. Она не ће имати више већине. Кад се с једне стране сви немачко-либерални посланици ставе у једну групу, а с друге стране сви феудални, клирикални, чешки, словеначки, пољски и далматински посланици у другу групу, онда ће их бити и с једне и с друге стране управ толико да товар не врда ни тамо ни амо. Ново царевинско вијеће биће састављено од 176 немачко-либералних и 177 феудално-клирикално-народњачких посланика. Гдје ће бити већина? И хоће ли је у опште бити и како ће се владати с једном комором која нема јасне већине? То су питања, која у овоме тренутку занимају све политичне круте аустријске и цијело новинство тамошње. Министри су при овим изборима најгоре прошли, јер су свуда пропали, и они ће морати одступити, чим се царевинско вијеће састаје. Иза њих вјероватно је да ће доћи Тафе, по како ће Тафе издржати за себе већину у царевинском вијећу и мисли ли он можда и систему мијењати у Аустрији, то ћемо видјети. Опозиција је без сумње узела мах, то се види и по резултату сампјех избора; но та опозиција није чиста и јединствена; ту су поред немачких радикала и народњаци, који имају свој програм, са свијем различан од онога, под којим су радикалци јевели против данаш

њег министарства. Да се с овием не ће слагати високи племићи, који сада опет улазе у царевинско вијеће, то је врло јасно.

У италијанском парламенту потакнуто је питање о бугарским градовима на Дунаву. На једно питање Денисоново, да ли су у смислу девете клаузуле берлинскога уговора чињени какви кораци да се раскопају бугарски градови, нарочито Рушчу и Варна, и да ли су велике силе чиниле икакву пресију да се тај важан чланак уговора у измјереном року изведе, одговорно је Брке ово: По пошљедњем извјештају нашега консула у Рушчу већ је разнесен велики дио од града Рушчука и то је употребљено на калдрмисање вароши. Но шанчеви од земље нијесу још такнути. Од нашега консула у Варни још нијесмо добили никаквога извјештаја о раскопавању тамошњег града. Влада Безв. Величанства држи да не ће бити нужно да се чини икаква пресија на владу бугарску због овога питања о раскопавању бугарских градова, јер се нада да ће то Бугари и без пресије учинити.

Из Рима јавља се жицом, да је краљ талијански опет повјерио претходнику Депретисову, Кајролу, да састави нов кабинет. У томе се опет огледа велика уставна свијест и савјест у краља талијанског, јер како левичајши сада има већину у комори а Кајроли је њен најзатнији вођ, то краљ као уставан владалац није могао друкчије чинити. Но тешкоће данашњег положаја у Италији не ће моћи савладати Кајроли као што их није могао савладати ни Депретис. Тешкоће те потјечу од туд, што сенат не ће да пристаје ни да се од чести укине млинска пореза, јер се нигдје не може да нађе накнада за ову порезу, која је у Италији врло мрека, али највише цуни државне касе од свијех талијанских пореза. Како ће ту да изиђе на крај Кајроли, који је свагда био за то, да се са свијем укине млинска пореза? Ако поступи сенату, онда је пропао са свијем и био би то читав скандал; ако пак, као што се мора очекивати, остане вијеран својој прошлости, онда ће се непрекидно бојити са сенатом. И тако неприлика у сваком случају.

Изшла је нова наредба, којом се Босни и Херцеговини даје ново политично подјелење, по ком се Босна дијели на пет округа а Херцеговина на један. Ти окрузи подијелени су овако:

1. Округ Сарајевски, у којем су ови срезови: Сарајево, Фојница са мударством бузовачким и крешевским, Рогатица, Кладаш, Горазда, Високо са мударством варешким.
2. Округ Травнички, који обухвата ове срезове: Травник са мударством зеничким, Јајце са мударством језерским, Варџар-Вакуф и Скендер-Вакуф, Доњи Вакуф са мударством бугорским, Горњи Вакуф и Купреш, Прозор, Ливњо са мударством граховским, Гламоч, Дубно.
3. Округ Бањалучки са срезовима: Бањалука са мударством прњаворским; Градска са мударством ораховским; Тешањ са мударством добојским; Дервент са мударством бродским; Жепче.
4. Округ Бијачки са срезовима: Бијач; Ново село, сједиште официјелу Петровцу са мударством кулен-вакуфским; Острожац, званично сједиште у Казину; Турека Костајница са мударствима новским и дубичким; Стари Мајдан, званично сје-

дивних индијанских племена обичај је, кад се стари пријатељи опет састану и виде, да се дигне ужаена вика и дрека, која врло дуго траје.

У католичким предјелима уобичајен је поздрав: «Хвален Исус!» на што се одговори: «Увјек, амин!» Тај је обичај увео папа Бенедето XIII. у години 1728.

Обичај, који сада највише влада у образованој Јевропи да мушки једини другима скидају капе кад се здраве, уведен је истом од 16. или 17. вијека. У многим предјелима Немачке и у цијелој Аустрији постоји обичај, да мушки при поздраву госпође у руку љубе. У многим земљама држи се да је пристojно и да је у реду да зрво женска поздраву мушко, дајући тијем мушкome право да може отпоздравити.

Тако код разних народа разни су и адети при поздрављању.

Код Срба свуда се у маси народа на један начин поздравља, од јадранског мора па до Тимока, и од Сент-Андије па до Охридског језера. Главни је суд: призив к Богу, молба и жеља да од њега добије помоћ и благослов онемо кога поздравимо и ком отпоздрављамо. Да бome да се тај поздрав у разним крајевима мијења и облачи у разна језична руха, но главно је свуда једно и исто. У Црној Гори каже се: «Помога Бог» и «Добра ти срећа!» у другим крајевима српским поздрав је народни: «Помози Бог!» отпоздрав «Бог ти помогао!»

Од тога лијепог и красног обичаја

диште у Санском Мосту; Приједор с мударством козарачким; Крупа с мударством бужимским; Кључ.

5. Округ Зворнички са званичним сједиштем у Доњој Тузли. Срезови су му: Доња Тузла с мударлуком горњо-тузланским; Брчка; Бјељина с мударлуцима јапским и поповољским; Зворник; Сребрница; Власеница; Маглај; Грачаница; Орашје с мударлуком шамачким; Градачац с мударлуком модрићским.

6. Округ Мостарски са срезовима: Мостар; Требиње с мударлуком корјенићким; Љубушки; Почитељ с мударлуком гавелским; Коњица; Столац; Љубиње; Гацко; Невесиње; Фоча; Билеће.

Домаће вијести.

Цетинје, 6. Јула.

— Народни празник, Петров-дан, прослављен је, као обично сваке године, свечаним начином. Још уочи тога дана почео се окупљати на Цетинје, уз свијем и појевку, многобројан народ из свијех крајева а нарочито из поводобивенијех предјела Црне Горе и сусједне Боке которске, који као обично сваке године у тај дан долази амо да се поклати њивоту св. Петра. У вече народ се у многобројним гомилама шетао по освјетљеним улицама цетинским и гледао је ватромет, који је у књажевској банши у присуству многобројне и одабране господе приређен био. У то је у банши до по ноћи играло народно пригородско оро. Њихова Височанства Кијаз и Кијазница са свијетлим Нашљедником и многобројном сјајном свитом благоводела су присуствовати народном веселу. Сјутра дан била је у оvd. својој обитељи свечана служба, коју је служио Њ. Високопреосвештенство г. митрополит Иларион са многобројним свештенством. Служби божјој присуствовала су Њихова Височанства са свијема државним достојанственицима и чиновницима. Народа је било тако много у цркви, да није могао савстати унутра, но је већина стојала у двористи црквеном. То послје по дне трајало је веселе народно и продужило се и у вече до под саму ноћ. Сјутра дан почео се народ разилазити у своја мјеста.

— Просте недеље отишли су са Цетинја заступник талијанске владе г. Дурандо, са својом госпођом, и заступник италијанске владе г. Кирби Грин, који су овамо дошли били преко Петрова-дне. Отпутовали су у Скадар.

— Заступник аустро-угарски у међународној јевропској комисији, г. капетан Сауервалд, отпутовао је с Цетинја у понедељник из јутра на своје опредјељење. Заступник руски као и пригородски чланови исте комисије остали су још на Цетинју.

— У сриједу по по дне Његово Височанство наш Кијаз и Господар, у пратњи свога министра унутрашњих дјела и грађевине г. војводе Маша Врбиде, заступника аустро-угарске монархије г. пуковника Темла, заступника руског у међународној јевропској комисији г. пуковника Каулбарса, и у пратњи неколицине достојанственика и виших чиновника црногорских пошао је на Његуше, одакле је кренуо да промотри нови пут цетинско-которски, који је сада већ сав проваљен, те ће се почети даље посао око потпуног израђивања његова, тако да ће до

цуну шаку пијеска и остраг засути себи главу пијеском.

У Јапану потчињени кад срете претпостављеног мора скинути сандале, онда десну руку турити под лијеву мишку, полагамо спуштати руке, умјереним кроком ходити и непрестано викати покорним гласом «Ауг! Ауг!» (не учини ми зла!). На острву Целону прост човјек пред одличним падне на земљу, и непрестано га виче по имену и титули, докле год овај, који га обично и не погледа, не прође. У Каиру, кад пријатељ прође поред пријатеља, онај који поздравља рећи ће: «Нек ти се бјовири дан!», а онај који отпоздравља одговориће му: «А твој дан нек је као млијеко!»

Индуси поздрављају се погнувши главу до земље и тичући се узајмиче у чело. У Аракану, источно приморју бенгалског заљева, поклоне се један пред другим и склопе руке над главом. Становници Сулатрански падају на земљу и главом или кољеном тичу у ногу онемо који пролази и кога хоће да поздраве. Гренланђани и становници Отахајта, у мјесто поздрављају један другог нос о нос. Острвљани на Ламуреку, једном острву близу Филипина, становници Палаоса ухвате оног, кога хоће да поздраве, за руку или ногу и тијем се дотакну свога лица. Становници острва Сокотаре, на приморју источне Африке, преко пута од Кана Гвардафуји, љубе један другог у плећи. На Филипинама адет је код урођеника, кад се здраве, да се најприје дубоко поклоне, за тијем

ставе једну или обје руке на образе и дигну једну ногу с погнутим кољеном. Папуански прици унутрашњости Борнеа, кад се спаже и хоће да се поздраве, залете се један к другоме као бијесни брави и ударе главом о главу; на против прици на гинееком приморју повуку се за прет тако јако док не кврцне, и онда вичу: «акијо! акјо! (твоја слуга! твоја слуга!) Мандинги, једни од најраспрострањенијих приличних народа западне Африке, хватају се срчано за руке и тресеу рукама, а кад хоће госпођу или девојчицу какву да поздраве, онда је ухвате за руку и с највећим страхопоштовањем примакну је к носу па је — омиришу два пута. Није баш тако рђаво! У Андри, једном јаком трговачком мјесту у Гинеји, два прица кад хоће да посведоче како се воле и пазе, узму па пију из једнога кондијера. Лап-лађани, кад се срету, окрену један другог леђа, а Ескимоси брзо се покрију аљном но главом, као да би се стиједили да им се види лице. Нинафези клекну кад се срету и клечећи прођу један мимо другог, а кад им се какав главар приближи, онда ударе главом о земљу, и докле држе чело при земљи, докле онај не прође. Бедујинци, кад се срету, очешу се и опале један другог уз ухо из пушака. Најоригиналније поздрављају се у Јеу. Ту онај који хоће другог да поздравља, из учтивости сједне на земљу да учини мјесто оном кога поздравља, а онда и овај сједне на земљу и тако се гледе све докле докле онај који је старији или виши не устане. Код

народног при поздрављању одступило се, тобож за љубав «цивилизацији», у њским крајевима, а нарочито по варошима, и од поздравља начињена је читава карикатура. Још је лијепо онудијен, гдје се здраве са «добро јутро!» «добро дан!» и «добро вече!» По шта да речемо за ове нагрде у име поздравља: Слуга ваша, слуга покоран, слуга сам (има неких трговачких фиџирића, којима ни то није доста, него још кажу: слуге сам!), слуга нижајши, кошамадинер, сервуе, сервитер, клаљам зе, мој наклон, љубави руке, кие ди ханд и т. д.

Ово су праве наказе од поздравља, па као што човјек, кад му што пређе у навику, не пазе да ли је оно добро или зло па што се навикао, тако је и с овом навиком. Она се чини чисто механично и као без свијести. Ово до душе није тако важна ствар али је карактеристична особина народа, па се мора жалити, кад те особине само атом навиком нестаје у народа, а на мјесто њено увлаче се којекаке туђе накараде, које ни у оните немају смисла, а немоли да би се слагале с карактером нашега народа. Обично омладина увлачи оваке новотарије у народ; у том пункту жељели бисмо јој да буде реакционарна, па да се поврати на старо: «Помога Бог!»

Нол.

озе зиме, ако какве непредвиђене препреке не наступе, моћи бити готов. У четвртак пред вече вратио се Ђ. В. Књаз са цијелом пратњом на траг на Цетиње.

— Са радошћу можемо јавити, да ће се скоријем отворити нове поштанске офисије у Црној Гори, и то за сад на пет мјеста: на Ријеку, Даниловград, Бар, Подгорицу и Никшић. Поручени апарати и сва поштанска спрема већ је на путу, и кад стигне на Цетиње, одмах ће се приступити отварању тих офисија. Поште ће три пута на недељу полазити с Цетиња, и толико пута враћати се на Цетиње.

Књижевност.

Српски покрет у јужној Угарској (1848—1849) превео Светозар Ј. Здравковић. Биоград, штампа Н. Стефановића и друга. 1879. — Ово је други дио од књиге, која је под тим насловом већ прије неколико година код нас угледала свијета. Овим дијелом завршује се цијела та књига, а у њему је испричана друга половина знаменитог покрета српског у јужној Угарској. Књига ова нек је препоручена свакоме који се интересује за новију историју српског народа. Цијена је првом и другом дијелу заједно 1 фор., а другом засебно 60 новчића. Добити се могу у свјема књижарама српским.

Извјештај о српској вишој дјевојачкој школи у Новоме Саду на крају школске године 1878—9. Година друга. 1879. У Новоме Саду. Српска народна задружна штампарија. — На уводном мјесту овога извјештаја налазимо лијеп чланак, пул зрелости и патриотичне топлоте, од А. В. — ако се не варамо, самога управника овога завода. У чланку се том говори о дјечијим штедионицама. За тим су изложене у овом извјештају власти и старјешинства, учени план, ученица и наставна средства, важније наредбе и отписи, имена ученица и успјех у појединим наукама, извјештај о једној бесједи с играчком, коју је у своју корист приредила ова школа, љетопис и објављивања школска. Из цијелога извјештаја види се очинско брижљиво старање свијех власти и старјешинства које воде бригу о овој школи, савјесно испуњавање дужности од

О Г Л А С.

„Глас Црногорца“ од 1871. до 1877. године тврдо увезан и укорен, предао ми господин О. К. с препоруком да му га продам за 46 флорина аустријске вр., за то који га жели купити, нека се изволи са готовим повцем код дољепотписаног пријавити.

Цетиње, 29. Јуна 1879.

(2—4) **Ђ. РАДИЧЕВИЋ.**

ЈАВНО ИЗЈАВЉЕЊЕ.

Управа масе пропале фабрике за робу од Британија сребра продаје своју готовину због завршеног стјечаја и порад испразњења локала.

■ за 75 процената испод процјене. ■

Само за фор. 7. 25 н. добија се доље наведен сервис од најфинијег и најбољег Британија-сребра. (који је прије коштао 60 франака) и јемчи се за 25 година да ће роба остати бијела.

6 ком. стонлих ножева од Британија-сребра са инглешким држцима од челика.

6 ком. правих ингл. од Британија-сребра вилица, најфиније тешке сорте.

6 ком. масивних од Британија-сребра жлица за јело.

6 ком. најфинијих од Британија-сребра кафених жлица.

1. ком. масивних од Британ.-сребра жлица за млијеко.

1. ком. тешких великих жлица од Британ.-сребра за јуху најбоље сорте.

2. ком. свијетљака од Британ.-сребра за стол.

6 ком. финих леђена за јаја од Британ.-сребра.

1. ком. лијепе биберњаче или шећерњаче од Британ.-сребра.

1. ком. fine решетке за теј од Британ.-сребра

36. комада.

Шаље уз наплату поштанску или за послан готов новац

Стовариште

Сједињене фабрике за Британија-сребро. БЕЧ, П. УНТЕРЕ DONAUSTRASSE 43.

Што се не допадне призма се натраг за 8 дана.

Почем за Црну Гору није допуштена наплата у наточ (Nachnahme), то уз наруџбине из Црне Горе ваља свагда припослати и готов новац.

(9—10)

стране наставничког тијела и лијеп напредак код ученица које су се васпитавале у овом заводу.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

БЕРЛИН, 3. Јула. — Званични лист саопштава наименовања новијех министара: Мајбах пресједник министарства, Хофман министар трговине, Путкамер министар просвјете, Лицијус министар пољођелства.

ЦАРИГРАД, 4. Јула. — Порта наименовала коначно Арифа и Мунифа за комисаре своје у преговорима с Грчком.

БУКУРЕШТ, 4. Јула. — Одбор посланичког дома одбацио је приједлог владин односно рјешења жудијског питања. Министарство ушљед тога поднијело оставку; исто тако и предједник коморе Розети, по овога је комора опет по други пут изабрала за свога предједника.

БЕЧ, 5. Јула. — По извјештајима „Полит. Коресп.“ букнуло је у Разграду устанак, ком је смијер још непознат. Чини се као да има мјестни значај.

БУКУРЕШТ, 5. Јула. — Кнез је примио оставку Браћанова кабинета.

РИМ, 5. Јула. — Кајроли пригласио је објема коморама нови кабинет, рекавши како се нада да ће савладати унутрашње тешкоће и строго назити на иностране уговоре.

ОДГОВОРНИ УПРАВЕ.

Г. Марку Богдановићу у Ужиче (Србија). — Примили смо од Вас у име претплате 3 ф. 50 н., по почем наш лист стаје за Србију на по године 4 ф., то нам дугујете још 50 новч. Осим тога ми смо за Ваше неплаћено писмо овдје морали платити 57 новч., које такође молимо да нам накнадите. У противном случају морали бисмо Вам за читав мјесец и по дана ускратити шилање листа. — Припослана pjesma није за употребу. Рукописи се не враћају натраг, што можете читати у сваком броју на челу листа.

ПОШТАРСКИ

ЉЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до свршетка Септембра 1879.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња: у понеђељак, у четвртак и у суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долazi из Котора у понеђељак, сриједу и недељу. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња у неђељу у 5 ура у јутро. Предавање у суботу до 6 ура по подне.

Долazi из Котора у понеђељак, раздавање у 8 ура у јутро.

Офисија је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро а од 4 до 6 по подне. Цетиње, 20. Марта 1879.

Управитељство
Књ. црногорске поште.

О Г Л А С.

НОВЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОБИТИ У

Књижари Ј. Павловића

НА ЦЕТИЊУ:

ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ ф. — 60 нов.
ПЈЕСМА КОСОВСКОГ БОЈА — 30 „
ПЈЕВАНИЈА Змај-Јована Јовановића св. П. дивотно издање — 80 „
„ св. П. обично издање — 50 „
ИСТОРИЈА умнога развића Јевропе од Дренера 1. 50 „
ИСТОРИЈА Српског народа од Мајкова 1. — „
САМОГЛЕД, или Погледи на свијет и на Бога 1. 34 „
ПЈЕСМАРИЦА мала — 10 „
СРПСКЕ ПЈЕСМЕ јуначке — 10 „
ДИЈЕТЕ на Алима — 50 „
STORIA DEL MONTENEGRO del Cavaliere Milakovich 2. 15 „
CORSO completo della lingua serbo-croata da G. Cobenzl 2. 15 „
Quelques jours en DALMATIE et au MONTÉNÉGRE par M. Neyrat — 30 „

ХОМОЉЕ од Драгашевића . . . — 60 „
НАУКА О ЧУВАЊУ ЗДРАВЉА . . . — 30 „
EIN KAMPF UM'S RECHT. Beitrag zur Lösung der orthodoxen Kirchenfrage in Bosnien-Herzegovina — 60 „
ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ ф. 1. — „
НАЧЕЛА ВОЈНЕ ГЕОГРАФИЈЕ — 68 „
УЧЕЊЕ ФРАНЦЕСКОГ ЈЕЗИКА 2. — „
МАЛИ ДЕКЛАМАТОР — 25 „
НОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ Књаза Николе, Књагиње Миле, Књаза Милана, Књагиње Наталије, Милетића по — 20 „
KLETVA NEVJERE, roman od Fedora Brestova 1. 10 „
DONNINA, roman od Farine 1. — „
DAN NA MADEIRI od Mantegazza — 68 „
SDONJJA, roman, napisao Daudet 1. — „
ČUVAJ SE SENJSKE RUKE, historička pripovijest, napisao August Senoa — 68 „
ILIJINA OPORUKA, pripovijest, napisao August Senoa — 60 „
КУЊА као васпитаоница — 68 „
РЕФЛЕКСИ МОЗГА од И. Сеченова — 68 „
ПРИПОВИЈЕТКЕ из старог и новог зајвета превео Ђ. Даничић — 58 „
СВЕТО ПИСМО у великом формату 2. 68 „
СВЕТО ПИСМО у мањем формату 1. 68 „
ПЈЕСМЕ МИРЗЕ ШАФИЈЕ (у тврдим корицама од јухте) 6. — „
ПЈЕСМЕ ЛАЗЕ КОСТИЋА (у тврдим корицама од јухте) 5. — „
КИРИЛИЦА ЈЕ И ХРВАТСКО ПИСМО или: „Опет заблуденом хрватском патриоти од А. Вучковића — 10 „
СТВАРНИ ДОМАЋИ УЧИТЕЉ. Цијена књига за здраве и болесне, за старе и младе, за сељаци и варошане. Написао, сабрао и приредио В. Целагић — 58 „
ПУТОВАЊЕ ПОКЛОНИКОВО с свог свијета на онај други, описао Јован Буњан, с инглешког превео Чедомил Мијатовић — 68 „
БОГАТ и СИРОМАХ од Хофмана — 25 „
СРПСКИ ПОКРЕТ у јужној Угарској — 60 „
ПОЧЕТАК СРПСКЕ ДРЖАВЕ, написао др. Тоша Недељковић — 10 „
ПОСТАНАК ЗЕМЉЕ, од Ст. Недељковића — 10 „
ХИЉАДУ и ЈЕДНА НОЋ, I, II, III, IV, V. св. — 20 „
ПОЛОЖАЈ и ЗАДАТАК ФИЛОЗОФИЈЕ од Михаила В. Вујића — 60 „
ТОПЛОТА и ЖИВОТ, написао др. Луј Бишпер — 40 „
ПАНЪ ХАЛЈВСКИЈ, сочиниће Гр. Т. Квитки-Основљенко 3. — „
ЗИМЉЕ ВЕЧЕРИ, написао М. Ђ. Милићевић 1. 20 „
С ДРИНЕ НА НИПАВУ, од М. П. Шапчанина — 60 „
РАТНА ПЈЕВАНИЈА о најновијој борби српско-црногорској против Турака — 20 „
СТАРИНЕ од Старице Новака, написао Јосеп Нових Оточанин — 50 „
МОЛИТВЕНИК у слоновој кости 14. — „
„ у злату повезан 12. — „
„ у финој кадији 10. — „
„ у кадији 6. — „
„ у кожи 4. 50 „
ДЈЕЛА СЛАВНИХ ЉУДИ, од Ј. Шарића — 30 „

С л и к е

Добићемо идуће недеље велик избор лијепих уљем израђених слика свака са великим златом опточеним оквирам.

Дијена је свакој оваковој слици 3 цекина царска.

Слике су ове:

Никола I. Књаз црногорски. Св. Распетије. Мајка божја Св. Саво. Св. Никола „ Никола (попреје). „ Ђорђија на коњу. „ Стеван. „ Петка. „ Марко. „ Петар и Павле. „ Михаило. „ Часне вериге. „ Лука. „ Кузано и Дамљан. „ Андрија. „ Срђ и Вахкије. „ Илија. „ Крјак. „ Тројица. „ Ђорђија пјешак. „ Тајна вечера. „ Димитрије. „ Васкрсење Лазара. „ Василије. „ Костадин и Јелена. „ Богојављење. „ Страхин Бан. „ Јован. „ Краљевин Марко и Муса Кесеија. „ Успеније Богородице

Антикварско одјељење.

Под овим насловом отворили смо у нашој књижари једно одјељење, у којем се налазе књиге старе, већ разрезане и читаве. У овом одјељењу купују се и продају књиге од те руке, обично испод њихове првобитне цијене, но у изузетним случајевима, ако се нека књига врло ријетко налази а има вриједност велику било по садржини било по својој старини, она се купује и продаје много вишом цијеном.

Ко дакле има књига старијех на продају, може нам понудити да их купимо. За сад имамо у нашем антикварском одјељењу ове књиге:

ЉЕТОПИС за 1873, 1872, 1871 и 1870
О СЛОБОДИ од Ђона Ст. Миља
ОПСАДА ФИОРЕНЦИЈЕ 5 комада
ИСТОЧНО ПИТАЊЕ и СРБИЈА од Ђ. С. С.
ШКОЛА и ЖИВОТ од С. Поповића
РАТНА ПЈЕВАНИЈА о најновијој борби српско-црногорској И. П.
ПРАВОСЛАВНАЈА ЦРКВА У ДАЛМАЦИЈИ од Н. Попова
ОБЛИЦИ СРПског ЈЕЗИКА од Ђ. Даничића I. ком. II. ком.
ПРИМЕРИ СРПско-СЛАВЕНског ЈЕЗИКА од В. С. Караџића
BIBLIOGRAFIJA HRVATSKA dio I.
ПРАВИТЕЛСТВУЈУЋИ СОВЈЕТ СЕРБски од В. С. Караџића I. II.
ДИКА ЦРНОГОРСКА од С. Милетиновића
ИСТОРИЈА ЦРКВЕ СРБСКЕ од Н. Б. говића
СРПско-ДАЛМАТИНСКИ МАГАЗИН књига XXX. I. II. XXVII.
АРХИВ ЗА ПОВЈЕСНИЦУ ЈУГОСЛОВЕНСКУ књига VI. VII.
МАРКО АВРЕЛИЈЕ цар римски од Д. Матића
ЗАКОНИК Књаза ДАНИЛА РАДИЊУ БОГ ПОМАЖЕ од Михајила Павлиновића
БАШТОВАН од Павла Бибића
МАНИФЕСТ КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ
СПОМЕНИЦИ СРПСКИ од 1395 до 1423 од Меда Пучића
ПРИРОДА и РАЗУМ
ЈУГОСЛАВЕНСКЕ ТЕЖЊЕ LE RIVOLUZIONI D'ITALIA di L. C. Chassin
АДОЛФО ДИСТЕРВЕГ М. Ђ. Милићевића
ИСТОРИЧКО КАНОНИЧКИ ПОГЛЕД на установљење нове српско-румуњске митрополије, отворена књига др. Свет. Милетићу I. II.
ПУТНИЧКА ПИСМА од Зворника до Крушевца од Ђ. М. Милићевића
УЗРОЦИ и ПОШЉЕДИЦЕ ФРАНЦЕСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ од М. Нешковића I. II.
СРПСКА НАРОДНА ШКОЛА од С. Поповића
МАРКА ТУЛИЈА ЦИЦЕРОНА ПУТНИЧКЕ ЦРТЕ од Владана Ђорђевића
РУКОПИСИ ДУБРОВАЧКИ XV. и XVI. II. књига
НЕКОЛИКО ЧЛАНАКА Светозара Марковића
КРАТКИ ЦРКВЕНИ УСТАВ ХРИЈЕНА или наука о здрављу од М. Јовановића
ОБРАНА ПРАВОСЛАВИЈА од Ј. Вукандиновића
ZVONIMIR kralj hrvatski od J. Subotića
COSMOS popolare spiegazione dei fenomeni naturali
ОМЛАДИН. КАЛЕНДАР 1869
ЛЕПОСАВА и ЂЕНО ГУБИЛИШТЕ од Јос. Подградеког
ЈЕСТАСТВЕНИЦА М. Фрачковића
ВИЛА ОСТРОЖИНСКА од Утјешеновића
МАГАЗИН од 1868
СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЈЕСМЕ. Књига пета, у којој су пјесме јуначке новијех времена о војевању Црногорца. (Са свијем нова)
ZENIDBA ALEKSANDRA ALEKSANDROVIĆA, prestonasljednika ruskog 1866. Špjevaio Savo M. Martinović

Све ове књиге могу се добити укупно по цијени од 35 флорина аустр. вр.

ф. 2. —

— 20